

ZONDAG 14 SEPTEMBER 2014

OPEN
MONUMENTEN .
DAG 2014

MEENEEM
GRATIS
EXEMPLAAR

ERFGOEDPLATFORM
GEMEENTE HEUMEN

1

INHOUDSOPGAVE

Het Comité Open Monumenten Dag nodigt u uit	2
Erfgoedplatform Gemeente Heumen volop actief	3
Voorwoord wethouder van den Berg	4
Programma	5
Malden	9
Heumen	19
Overasselt	30
Nederasselt	45
Organisatie	49

HET COMITE OPEN MONUMENTEN DAG NODIGT U UIT

“Op Reis” is dit jaar voor heel Nederland het thema van de Open Monumenten Dag. Het OMD Comité Heumen heeft dit uitgangspunt gevolgd bij het samenstellen van het programma voor zondag 14 september. Het vervoer van vracht en personen over de weg, het water en het spoor krijgen aandacht. Het Maas-Waalkanaal, de Maas met zijn pontveren en de bedevaarten van vroeger komen aan bod.

Er zijn ook interessante dingen te beleven buiten het thema “Op Reis”. Zo kunt u de molens en kerken bezoeken, maar bijvoorbeeld ook de Bagijnenhoff in Heumen en De Tempel in Overasselt. De musea de Muse, het Marishuis en de Lage Hof zijn gratis toegankelijk. Er zijn foto-tentoonstellingen ingericht in Malderburch, de Zweef-Inn, Terp, Lage Hof en Ons Huis. U kunt lezingen bijwonen over Jac. Maris, het vroegere Maasveer Nederasselt-Grave en bedevaarten. Tenslotte kunt u nog genieten van de boerderijtentoonstelling in de Lage Hof.

Wij wensen u veel genoegen bij het beleven van ons Heumens erfgoed.

OMD Comité Heumen
Erfgoedplatform Gemeente Heumen

ERFGOEDPLATFORM GEMEENTE HEUMEN VOLOP ACTIEF

Na de oprichting in 2010 heeft het Erfgoedplatform zich sterk ontwikkeld. De samenwerkende erfgoedinstellingen waaronder de musea, gilden, historische verenigingen en natuurverenigingen hebben elkaar gevonden en ondernemen een breed scala aan activiteiten. De werkgroepen spelen hierbij de hoofdrol. Na de werkgroepen ROOD en GROEN erfgoed volgden de werkgroepen ARCHEOLOGIE en WOORD EN BEELD. De werkgroep OMD (Open Monumenten Dag) is de nieuwste loot aan de volgehangen boom.

Het Erfgoedplatform bruist van activiteiten. Bezoek onze website www.erfgoedheumen.nl en lees onze nieuwsbrieven voor meer informatie over initiatieven op het gebied van monumenten, landschap, tentoonstellingen, volksverhalen en oude bewoning.

Het Erfgoedplatform prijst zich gelukkig met de goede samenwerking met de gemeente. Aan de inventarisatie en bescherming van ons erfgoed levert het platform haar bijdrage. Het erfgoedbeleid van de gemeente Heumen krijgt steeds meer vorm door de inzet van het College van B en W, ambtenaren en de vele vrijwilligers van het platform.

De Open Monumenten Dag op zondag 14 september komt tot stand met steun van de gemeente.

Coördinatieteam: Ben Boersema, Harrie Joosten,
Petra Thijssen, Anneke Meijssen, Leo Ewals

HET CULTUREEL ERFGOED VAN HEUMEN IS MEER DAN DE MOEITE WAARD

Vandaag bent u "op reis" in onze gemeente en bezoekt u interessante plekken met een rijk verleden. Lopend, op de fiets, met de auto of -wie weet- per boot wordt u op deze open monumentendag in de gelegenheid gesteld kennis te maken met en te leren van onze lokale geschiedenis. U maakt een reis in de tijd. Hoe was het vervoer en transport in andere tijden geregeld? Hoe verplaatsten mannen, vrouwen en kinderen zich vroeger in deze omgeving met de middelen van toen? Het zijn boeiende vragen waar de organisatie van deze dag u graag antwoord op wil geven.

Ik wil alle vrijwilligers die een bijdrage leveren aan het succes van deze dag, in het bijzonder de leden van het Erfgoedplatform, van harte bedanken voor hun inspanningen. Door hun tomeloze inzet lukt het om in onze gemeente jaarlijks een open monumentendag te organiseren. De gemeente Heumen ondersteunt deze activiteit van harte. Wij doen dat vanuit de overtuiging dat ons erfgoed uit het verleden van grote waarde is voor de toekomst. Waar oog is voor het verleden ontstaat draagvlak en betrokkenheid voor de toekomst.

Henk van den Berg,
Wethouder gemeente Heumen

PROGRAMMA

Alle monumenten zijn te bezichtigen van 11 tot 17 uur.

De uitzonderingen zijn hieronder vermeld.

NH kerk Heumen	12-16 uur
RK Kerk Heumen	11-16 uur
RK kerk Overasselt	12-17 uur
NH kerk Overasselt	13-17 uur
De Bagijnenhoff, Heumen	14-17 uur
Kasteel Heumen: lossen van duiven	12:15; 13:30; 14:45 en 16:00 uur

LEZINGEN EN RONDLEIDINGEN

Lezing door Leo Ewals: "Maris Op Reis", Marishuis, Heumen	14:30 uur
Lezing door René van Hoften: "Het Veer Grave- Nederasselt van 1381 tot 1928" Ons Huis, Nederasselt	14:00 en 16:00
De Bagijnenhoff, Heumen	14:00 uur

FOTO-EXPOSITIES

Geschiedenis zweefvliegveld Zweef-Inn, Groesbeekseweg 55A, Malden
Market Garden 70 jaar Malderburch, Malden
Vervoer in Malden in Vroeger Tijden Malderburch, Malden
Het Maas-Waalkanaal Malderburch, Malden
Malden op Bedevaart Doorlopende pc foto presentatie Malderburch, Malden
Pastors parochie St. Georgius Heumen RK Kerk, Heumen Zondag van 11 tot 16 uur
Maas – Waalkanaal van Weurt tot Heumen Terp, Heumen Zaterdag en zondag van 11 tot 17 uur
Heumen Op Reis Terp, Heumen Zaterdag en zondag van 11 tot 17 uur
Heumen van Vroeger Terp, Heumen Zaterdag en zondag van 11 tot 17 uur

INFOSTANDS EN EXPOSITIES

Stichting Heemkunde Malden Malderburch, Malden
Stamboomonderzoek, Toon Janssen Malderburch, Malden
Tentoonstelling Fred Marcus Marishuis, Heumen
Gildekoning en gildezilver St. Georgiusgilde RK Kerk, Heumen
Boerderijtentoonstelling "Tussen Maas en Waal; ontwikkeling landbouw en boerderijen vanaf de late Middeleeuwen" De Lage Hof, Overasselt

EDUCATIE

"Malen van Graan" Les erfgoed voor basisschool De Tandem in Nederasselt door de molenaars van de Maasmolen
--

DEELNEMENDE MONUMENTEN

	Naam	Straat nr.	Dorp
1.	Muse	Kerkplein 12	Malden
2.	Bagijnenhoff	Rijksweg 208	Heumen
3.	Basisschool Vuurvogel	Veldsingel 2	Malden
4.	RK kerk	Dorpstraat 32	Heumen
5.	NH Kerk	Dorpstraat 19	Heumen
6.	Marishuis	Looistraat 57	Heumen
7.	Joannusmolen	Vosseneindseweg 44	Heumen
8.	Kasteel Heumen	Kasteellaan	Heumen
9.	Heumense kolken	Maasbandijk	Heumen
10.	RK kerk	Hoogstraat	Overasselt
11.	NH kerk	Valkstraat 7	Overasselt
12.	Molen Zeldenrust	OudeKleefsebaan 23a	Overasselt
13.	Lage Hof	Kasteelsestraat 5	Overasselt
14.	De Tempel	Tempelstraat 14	Overasselt
15.	De Valenberg	Kasteelsestraat 11	Overasselt
16.	De Hessenberg	Hessenbergseweg 5	Overasselt
17.	St. Walrick kapel	Walrickweg	Overasselt
18.	De Poel	Garstkampsestraat 4	Overasselt
19.	De Nagelhorst	Kasteelsestraat 10	Overasselt
20.	Kasteel/Hibmahoeve	Kasteelsestraat 12	Overasselt
21.	Vennengebied		Overasselt
22.	Maasmolen	Molenwiel	Nederasselt

MALDEN

Accordeonmuseum De Muse, rijksmonument De Bagijnhoff en Jenaplanschool De Vuurvogel zetten de deur open.

De Aeroclub ontvangt u in de Zweef-Inn.

In Malderburch zijn lezingen en foto-exposities.

Muse	Kerkplein 12
De Bagijnhoff	Rijksweg 208
Basisschool De Vuurvogel	Veldsingel 2
Infostand Heemkunde Malden	Malderburch
Infostand stamboomonderzoek	Malderburch
Foto-expo Market Garden 70 jaar	Malderburch
Foto-expo Maas - Waalkanaal	Malderburch
Foto-expo Vervoer in Vroeger Tijden	Malderburch
Foto-expo Malden op Bedevaart	Malderburch
Foto-expo Geschiedenis Zweefvliegveld	Zweef-Inn

ACCORDEONMUSEUM DE MUSE

Kerkplein 12www.demuse.nl

Het gebouw van de Muse stamt uit de 19de eeuw. In 1855 werd dit gebouw tegen de toenmalige pastorie (1799) aangebouwd. Vervolgens was het van 1910 tot 1976 in gebruik als boerderij, compleet met stallen en hooizolder. Na een ingrijpende verbouwing heeft het in 1998 zijn huidige functie gekregen.

In het oude schoolgedeelte is tegenwoordig op de begane grond een muziekcafé, feestruimte en accordeonspeciaalzaak gevestigd en op de verdieping het accordeonmuseum. De voormalige pastorie is half in gebruik als keuken en kantoor en wordt verder weer bewoond.

Eigenaar: Trix en Henk Kuik

BOERDERIJ DE BAGIJNENHOFF

Rijksweg 208, Heumen

De huidige Bagijnenhoff gaat terug op een stenen huis, dat in 1648, na de vrede van Münster, is gebouwd. Maar daarvóór was er al op de plek een

pachthoeve van het zusterklooster Sint Agnieten op den Teers in Nijmegen. Vandaar de naam: De Bagijnenhoff. Nadat de reformatie zich definitief gevestigd had in Nijmegen (1591) heeft een rentmeester de pacht geëind, totdat in 1661 De Bagijnenhoff werd verkocht. Sindsdien wisselden eigenaren elkaar af. In 1847 is er een grote brand geweest, waarna de hoeve met oude materialen weer is opgebouwd. Daarbij is de T-vorm bewaard gebleven; het stalgedeelte heeft echter niet de typische Gelderse achtergevel behouden. In 1971 was De Bagijnenhoff zo vervallen, dat er een verzoek werd ingediend om de hoeve van de rijksmonumentenlijst af te voeren. De huidige bewoners hebben dat echter weten te verhinderen en De Bagijnenhoff met een heel wat kleiner stalgedeelte en een grote tuin gerestaureerd. Waar voorheen De Bagijnenhoff vaak verborgen lag achter de geparkeerde (vracht)auto's van de Eerste Aanleg, is sinds de brand van het café nu de hoeve goed zichtbaar vanaf de Rijksweg.

Om 14:00 uur leiden de huidige eigenaren mevrouw Arkenbosch en de heer Schreurs bezoekers graag rond.

BASISSCHOOL VUURVOGEL

Veldsingel 2

Door de onstuimige groei van Malden in de afgelopen 50 jaar is veel erfgoed verloren gegaan. Dat is jammer. Maar de unieke Jenaplan basisschool 'De Vuurvogel' aan de Veldsingel is zonder twijfel een potentieel monument.

Bij het ontwerp uit 1977 ging het om anders leren, en de relatie tussen individu en groep. Van binnen is dat zeer zichtbaar. Geen lange gangen en vierkante lokalen. Maar groepsruimten als bloembladen om een krans van multifunctionele ruimten. En in het hart een koepelruimte voor vieringen. Overal zichtlijnen en verrassende hoekjes om je terug te trekken.

Alle (oud)leerlingen en hun (groot)ouders zullen zeker het interieur op hun netvlies hebben. En lezers die deze school nog nooit van binnen zagen, krijgen nu die kans.

De toekomst van dit gebouw wordt bedreigd. Maar het gebouw verkeert bouwtechnisch en qua schoolfuncties nog in uitstekende staat. Dat is te danken aan het ontwerp van de internationaal vermaarde architect Jan Verhoeven. Hij was een van de architectuurvernieuwers uit de jaren '60-'70. En een vakman die opnieuw schoonmetselwerk toepaste en houten spanten zichtbaar liet.

Mogelijk dat jonge starters in dit monument een perfecte werkruimte vinden om ieder voor zich creatief en tegelijkertijd onderling samen te werken. Maar misschien ziet u als bezoeker nog een betere toekomstige bestemming om dit zeldzame schoolgebouw voor de slopershamer te behoeden!

Uw gastheren zijn Farid Faasen e.a.

FOTO-EXPOSITIE GESCHIEDENIS ZWEEFVLIEGVELD

Nijmeegse Aeroclub/Zweef-Inn, Groesbeekseweg 55A

Het prilste begin van de Nijmeegse Aeroclub, waarvan de naam oorspronkelijk wordt afgekort tot NAC, dateert van ver voor 1953.

Reeds in hun HBS-tijd zijn Jan Tilman en Ed Veugelers lid van de Nijmeegse Rooms Katholieke Luchtvaartclub, een modelvliegvereniging en één van de ontspanningsverenigingen van het Canisius College. Tijdens hun modelbouwtijd ontwikkelt zich bij Tilman en Veugelers een steeds sterkere affiniteit tot de "grote" luchtvaart, die uiteindelijk resulteert in de oprichting van een zweefvliegclub. De feitelijke oprichting van de zweefvliegvereniging is op 5 maart 1954. 'Het Maldens Vlak', een geaccidenteerd heidegebied tussen Nijmegen en Malden is een van de mogelijke locaties voor het vliegveld. In 1958 wordt met de aanleg van het vliegveld gestart. Het kruis van de twee banen komt te liggen boven het feitelijke Maldens Vlak. Vanaf het Vlak wordt het terrein in vier richtingen ontdaan van wildgroei hakhout en wordt de slenk vlak geschoven. Zo ontstaan een lange baan van 950 m (de huidige korte baan) en een korte baan van 700 m (het eerste gedeelte van de huidige lange baan).

Dit zweefvliegveld ligt in een prachtig gebied, op een steenworp afstand van Nijmegen en Duitsland. Vanuit de lucht is goed te zien hoe gletsjers in de ijstijd dit gebied van heuvels hebben voorzien. U ziet rivieren glinsterend stromen. U ervaart het contrast tussen stad en natuur.

Uw gastheren zijn leden van de Aeroclub

70 JAAR MARKET GARDEN
FOTOTENTOONSTELLING EN FIETSRROUTE

Malderburch, Broekkant 16

www.heemkundemalden.nl

Op 17 september 2014 is het precies zeventig jaar geleden dat de operatie Market Garden begon. Nijmegen en een groot deel van Zuid Nederland werden in sept.-oct. van 1944 bevrijd. Het noorden van Nederland

moest tot mei 1945 wachten.

De Stichting Heemkunde Malden heeft een boekje uitgebracht met een korte beschrijving van de Operatie Market Garden en een routebeschrijving van een fietstocht langs allerlei plaatsen in onze regio die een rol hebben gespeeld in Market Garden en waar nu herinneringstekens staan. De tocht van 27 km richt zich op het gebied aan de zuidkant van Nijmegen en rond Groesbeek en gaat ook een klein stukje door Duitsland. Start- en eindpunt is de rotonde bij de Rabobank in Malden. U kunt de route ook in delen fietsen. Met enige kennis van de regio kunt U beginnen en eindigen waar U wilt. De tocht gaat langs het Canadees Oorlogskerkhof en het Bevrijdingsmuseum in Groesbeek. De tocht is niet geschikt voor auto's. Het boekje is verkrijgbaar op 14 september in Malderburch. Hier is ook een fototentoonstelling over de Tweede Wereldoorlog.

Inlichtingen: Stichting Heemkunde Malden, Mw. Petra Thijssen,

T 024-3582893, E info@heemkundemalden.nl

FOTO-EXPO "MALDEN OP BEDEVAART"

Malderburch, Broekkant 16 www.heemkundemalden.nl

Al in 1887 begonnen de processies naar O.L. Vrouw van Lourdes in Katwijk. In dit jaar begaf zich een processie van ongeveer 200 mensen uit Heumen naar Katwijk. Ze kwamen naar Katwijk te voet, per fiets, trein of boot. Jaarlijks kwamen

er ruim 5.000 bedevaartgangers. Op 15 augustus werd er een kleurrijke processie met het H. Sacrament en talrijke grote en kleine vanen en andere ornamenten gehouden die de avond ervoor met klockgelui werd aangekondigd. De kerk was zowel van binnen als van buiten versierd met vlaggen en het omringende terrein was met wimpels getooid. De heer Gerrit Janssen die al vele bedevaarten vanuit Malden heeft meegemaakt haalt herinneringen op aan die goede tijd! Petra Thijssen zal een doorlopende fotopresentatie tonen en samen met u hierover in gesprek gaan.

Zeker de moeite waard om ons een bezoek te brengen!

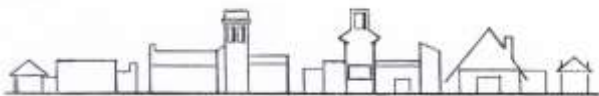
INFOSTAND STICHTING HEEMKUNDE MALDEN

Malderburch, Broekkant 16www.heemkundemalden.nl

De stichting werd opgericht in 1997 en heeft als belangrijkste doel 'Het bevorderen van de belangstelling voor de geschiedenis van eigen omgeving, bewoners, gebruiken en heemkundige waardevolle overblijfselen'.

Het documentatiecentrum in de bibliotheek van Malden is geopend op maandag- en woensdagmiddag van 2 tot 4 uur. De stichting geeft een blad uit 'Heerlijkheid Malden', waarin allerlei artikelen vermeld staan, zoals de geschiedenis van oude boerderijen, genealogie, interviews, artikelen over dorps- en kerkgebeuren of oorlogsverhalen.

Ook worden er ieder jaar lezingen en excursies georganiseerd waar iedere donateur gratis aan kan deelnemen.

Secretariaat van de stichting : Petra Thijssen, Postbus 78, 6580 AB Malden

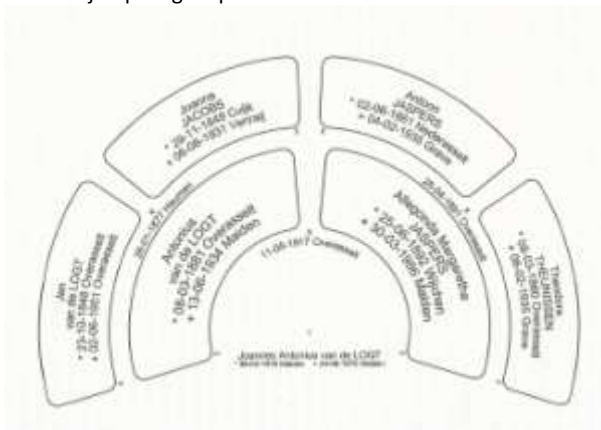
T 024-3582893; E info@heemkundemalden.nl

INFOSTAND STAMBOOMONDERZOEK, Toon Janssen

Malderburch, Broekkant 16

Bent u nieuwsgierig naar uw eigen voorouders? En hoe ver kunt u daarmee terug in de tijd? Woonden zij hier in de omgeving in een van de monumentale panden of komen ze van verre oorden? Welke beroepen hebben ze uitgeoefend? Door uw familiegeschiedenis te onderzoeken komt u daar vanzelf achter.

Maar hoe doe je zo iets? Waar moet je beginnen? En waar zijn de gegevens allemaal te vinden? Toon Janssen kan je hiermee een eindje op weg helpen.

E toonjanssen@xs4all.nl

FOTO-EXPOSITIES
VERVOER OVER DE WEG EN HET MAAS - WAALKANAAL

Malderburch, Broekkant 16

www.heemkundemalden.nl

U kunt naar hartenlust uw herinneringen ophalen, u ziet onder andere vervoer in vroeger tijden, zoals de taxi 's, Zuster Agatha met haar fiets met de carbidlamp, de tram, bussen, Bakker Spaan met zijn bakkerskar en de sluisbruggen. Vele oude boeken, bidprentjes, fotoboeken met talloze groepsfoto's zullen uitgesteld worden.

Stichting Heemkunde Malden, Els Jans en Petra Thijssen

HEUMEN

In hartje Heumen zijn de RK en NH kerk opengesteld. In de RK kerk is het gildezilver van het St. Georgiusgilde te zien. De gilde-koning is present. Er is ook een fotogalerij van de oud-pastors van Heumen. In dorps huis Terp toont Heumen in Beeld foto's van het Heumen van vroeger. In het Marishuis geniet u van de kunstwerken van Jac Maris. Leo Ewals vertelt hier over de bijzondere reizen van Jac. Maris. Molenliefhebbers kunnen de Joannusmolen bekijken. De geschiedenis van het kasteel Heumen herleeft aan de Kasteellaan in de Maas uiterwaard bij de jachthaven.

RK kerk	Dorpstraat 32
NH Kerk	Dorpstraat 19
Marishuis	Looistraat 57
Joannusmolen	Vosseneindseweg 44
Kasteel Heumen	Kasteellaan
Expo gildezilver St. Georgius	RK kerk
Foto-expo Heumen Op Reis	Terp
Foto-expo Heumen van Vroeger	Terp
Foto-expo Maas-Waal kanaal	Terp
Expo Fred Marcus	Marishuis
Lezing "Maris Op Reis"	Marishuis

Noot: Foto-expo's in Terp op za 13 en zo 14 september van 11 tot 17 uur

SINT GEORGIUS KERK

Dorpstraat 32

De Sint Georgius kerk uit 1952 is de opvolger van de kerk die in 1944 was afgebrand.

Met de Reformatie verloren de katholieken van Heumen in 1615 hun parochiekerk. Bijna een eeuw lang bleven ze zonder kerk. Ze waren aangewezen op de kerken van Mook en Groot-Linden. Pas in 1709 mochten ze een schuurkerk bouwen. In 1840-1841 kwam er een

volwaardige kerk. In 1881 werd een nieuwe grotere kerk gebouwd die in 1944 door brand verloren ging. De geallieerden bepaalden dat de kerk totaal gesloopt moest worden.

De eerste steen voor de nieuwe kerk werd op 21 oktober 1951 gelegd door pastoor J. van den Wildenberg. Architect was Edmond Nijsten uit Vught. Het is een rechthoekig gebouw met een groot midden schip, twee smalle zijbeuken en een zadeldak in hout en board. Er is geen toren, maar wel een verhoogde voorgevel met klokkenstoel. Aan de zijkanten bevindt zich een doopkapel met een koepelgewelf en achterin een kleine Mariakapel. De kerk is gebouwd door aannemer A.J.Giesbers uit Alverna. De kerk is geopend op 29 juni 1952. Mgr. W.P.A.M. Mutsaerts heeft de kerk ingewijd.

Bezoektijd: 11 tot 16 uur

NEDERLANDS HERVORMDE KERK

Dorpstraat 19

Er is veel bijzonders aan de NH kerk te ontdekken. De oudste delen zijn uit de 12de eeuw. Toren en kerk vormen een geheel maar kennen verschillende eigenaren. De toren is van de burgerlijke Gemeente Heumen, het schip is van de Hervormde Gemeente.

Oorspronkelijk was dit een RK kerk die werd gesticht door de Benedictijnen van St. Valéry die een priorij hadden in Overasselt. In 1615 werd het een Protestantse kerk. De kerk is bij velen bekend door de aanwezigheid van een grafmonument voor Lodewijk en Hendrik van Nassau, broers van Willem van Oranje. Deze Nassaus

namen in 1574 deel aan de slag op de Mokerheide tegen het Spaanse leger. De slag werd verloren. De gebroeders van Nassau vonden de dood. In 1891 kregen de graven van Nassau een indrukwekkend grafmonument in renaissance stijl in de kerk.

In de voorgevel van de toren werd in 1939 een plaquette ingemetseld. Dit keramiek kunstwerk is van de hand van Jac Maris. Het herinnert aan de mobilisatie van de grenstroepen. De tekst op de plaquette luidt: "Plutot mort que vaincu généreux sang de Nassau". Zo luidde het devies van Lodewijk van Nassau: Liever dood dan overwonnen, edel bloed van Nassau.

Bezoektijd: 12 tot 16 uur

Uw gids bij dit rijksmonument is Theo Noy

ATELIERMUSEUM JAC. MARIS

Looistraat 57www.marishuis.nl

Tot 2013 waren er verschillende lezingen over de oorsprong van het "Blokhuys". Het was bekend dat Jan J. Luden(1877-1935) het "Blokhuys" had laten bouwen. Na

onderzoek is gebleken dat hij het kocht in 1914 van Staatsbosbeheer die het als paviljoen gebruikt had op de Landbouwtentoonstelling te 's-Gravenhage in aug.-sept. 1913. Luden wilde er een vogelkundig museum in vestigen. In 1924 kocht de gemeente Heumen de Heumensche Bossen incl. opstallen. Het "Blokhuys" werd per 1 sept 1926 door Maris gehuurd. Hij bouwde er een woonkeuken aan. Op 16 okt. 1940 werd het eigendom van Maris. In 1941-42 werden de grenen boomstammen van de wanden vervangen door muren van kloostermoppen en het dak van heideplaggen en riet door dakpannen. Vervolgens werd er in 1959 en 2000 uitgebreid en verbouwd tot het huidige resultaat.

Naast de permanente kunst van Maris is er ook een tijdelijke tentoonstelling van tekenaar Fred Marcus. Ook zal op zondag 14 sept. om 14:30 uur, conservator Leo Ewals een lezing geven met als thema: "Maris op Reis".

JOANNUSMOLEN

Vosseneindseweg 44

De Joannusmolen is een ronde stenen grondzeiler. Kenmerkend zijn de kleppen i.p.v. zeilen op twee van de wieken. De molen werd in 1894 gebouwd door Johannes Jetten van de Heumense molenaarsfamilie. Hij is de waarschijnlijke naamgever. Tegelijkertijd bouwde Grad Jacobs, eigenaar van de Zeldenrust in Overasselt, enkele tientallen meters verderop een molen. In mei 1894 waren beide molens klaar. Na een tarievenoorlog en juridische strijd werd Jacobs in 1908 uitgekocht door Jetten. De molen van Jacobs verhuisde naar Milsbeek. De Joannusmolen van Jetten bleef staan. Tot 1977 werd de molen gebruikt door verschillende generaties Jetten. Daarna werd de gemeente Heumen eigenaar. Na een grote restauratie ging molenaar Wim Thönissen hier in 1982 biologische granen malen. In 2008 is de

molen opnieuw gerestaureerd. Het bedrijfsmatig malen nam langzamerhand af vanwege de enorme windbelemmering door hoger wordende bomen. Na 2008 wordt er uitsluitend nog “voor de prins” gemalen. Sindsdien maalt Joannusmolen B.V. in Cuijk.

De molen is vrij te bezichtigen op zaterdagen of op afspraak met molenaar

Wim Thönissen. T 0651064263;
E wthonissen@joannusmolen.nl.

Uw gids bij dit rijksmonument is Gerard Martens

KASTEEL HEUMEN

Kasteellaan

In de uiterwaarden, dichtbij de Maas en de Maasbrug lag het 14de eeuwse Huis te Heumen. Van dit kasteel staat geen muur meer overeind, maar de fundamenten onder de grond zijn nog intact. Aan de hand van lichte verhogingen kan men de contouren van het kasteel nog onderscheiden.

Rond 1345 koopt Johan van Groesbeek de Heerlijkheid Heumen. Onder zijn zoon Zeger van Groesbeek is het in 1402 een Gelders leengoed. Het kasteel is vele malen belegerd bij lokale conflicten. Bij de verovering in 1584 door

Spaanse troepen werd het zwaar vernield.

In 1660 kocht Ludolf van Steenhuijs de Heerlijkheden Heumen en Malden. Zijn kleindochter Genoveva, gehuwd met Bernhard, Graaf van Welderen, verkocht in 1769 de beide heerlijkheden voor Fl. 235.000 aan de Stad Nijmegen. In 1770 wordt het kasteel door Nijmegen verkocht aan M.C. Pasques de Chavonnes. In 1791 wordt het kasteel eigendom van C.H. Craan en is gedeeltelijke afgebroken. In 1809 is het doorverkocht, deels gesloopt en verbouwd. In 1880 zijn de restanten van het kasteel afgebroken. In 1939-1940 is er summier onderzoek verricht. In het kader van de bouw van de Maasbrug volgde in 1980 een uitgebreid onderzoek.

Uw gids bij dit rijksmonument is Gerrit Kessler.

Duiven lossen door Piet Gommers om 12:15, 13:30, 14:45 en 16:00 uur. Voor de jeugd tot 12 jaar is er een puzzel.

SINT GEORGIUS GILDE

RK kerk, Dorpstraat 32

www.sintgeorgiusgilde.nl

Het Sint Georgius gilde in Heumen is nog springlevend. Het bestond al in 1445. Het oudste zilveren schild is van 1618. De verbondenheid met de plaatselijke adel blijkt uit het gildezilver met daarop de namen van Joncker Willem van der Moelen (1651 en 1652), Walraet van Steenhuijs, Heer van Heumen, Malden en Oploo (1713) en Steven Adriaan van Welderen (1705-1776).

Het Gilde is een echte mannenbroederschap van circa 70

gildebroeders met tamboers, vaandeldrager en vendeliers. Het uniform benadrukt met de witte blouse en de witte handschoenen

de reinheid (eerlijkheid) van een Gildebroeder. De rode hes (de kleur van het bloed) verwijst naar de legende van het gevecht van Sint Joris (ook Georgius) met de draak. Dienstbaarheid, Broederschap en Trouw staan hoog in het vaandel. Het belangrijkste is de onderlinge gezelligheid en verbondenheid. De Gildebroeders zijn er voor elkaar bij vreugdevolle dagen zoals een bruiloft waarbij een vendel hulde wordt aangeboden, maar ook bij droevige dagen zoals een begrafenis waarbij een Gildebroeder met Gilde-eer ter grave wordt gebracht.

MARIS OP REIS

Lezing met *powerpoint* door Leo EwalsMarishuis, Looistraat 57 Heumenwww.marishuis.nl

Jac Maris is in 1900 geboren in Duitsland, maar al in zijn jongensjaren werd hij door zijn ouders meegenomen naar Brazilië, waar hij jaren gewoond heeft. Zo'n elf jaar oud keerde hij terug naar Duitsland, kwam in Kellen bij Kleef te wonen tot hij in 1917 naar Nijmegen verhuisde. Een paar jaar later verhuisden zijn ouders naar Asten en toen trok

Jac de wereld in. Zijn omzwervingen brachten hem in Duitsland, België, Engeland, Frankrijk en mogelijk zelfs tot in Rusland. Hij reisde rond tot in 1923 toen zijn leven in rustiger vaarwater kwam door zijn huwelijk met Willy Vermeer. In 1926 kwam hij in Heumen wonen, werd opmerkelijk huiselijk en zou nooit meer verhuizen. Alleen zijn vakanties brachten hem nog in het buitenland.

Wat is de impact geweest van al die reizen op zijn oeuvre? Welke herinneringen heeft hij heel zijn leven megedragen? En hoe belangrijk waren de imaginaire reizen die hij maakte met de boeken die hij las? Kunsthistoricus Leo Ewals zal trachten hierop antwoorden te vinden.

Aanvang lezing: 14:30 uur

FOTO-EXPOSITIE
HEUMEN OP REISTerp, Dorpstraat 21www.heumeninbeeld.nl

Tentoonstelling met foto's , Ansichtkaarten en documentatie betreffende het thema op reis. Bij Heumen gaat het bijv. om de Maas-Buurtspoorweg die gelopen heeft van Nijmegen naar Venlo, met o.a stopplaatsen te Malden, Heumen [Molenhoek] en Mook welke later overgegaan is in de Zuid- Ooster. Maar ook bijv. om transportbedrijf Gé Klabbers aan de Molenstraat te Heumen en zeker ook Hent en Thé Kessler met hun personenvervoer. Verder was er een spoorwegstation in de Mookse [Molenhoek] waar Heumenaren op aangewezen waren als men wilde gaan reizen. Voor deze tijd was men aangewezen op rijtuigen, te voet gaan of met paard en wagen.

FOTO-EXPOSITIE
HEUMEN VAN VROEGER

Terp, Dorpstraat 21

www.heumeninbeeld.nl

Tentoonstelling met vele foto's over mensen, woonhuizen, boerderijen, evenementen en dorpsbeelden over Heumen zoals het was en zoals het nu geworden is. In het bijzonder laten we groepsfoto's zien van schoolklassen, voetbalelftallen, en fanfare gezelschappen en optochten.

Ook wordt er aandacht geschonken aan winkels, cafés, transportbedrijven en bijv. smederijen, bakkerijen, melkventer, schoenmaker en autobedrijven. Dan zijn er nog opnamen van diverse evenementen zoals uitstapjes van verenigingen.

FOTO-EXPOSITIE
MAAS-WAAL KANAAL VAN WEURT TOT HEUMEN

Terp, Dorpstraat 21

www.heumeninbeeld.nl

Het Maas -Waalkanaal is bij wet in 1915 geregeld. De aanleg begon in 1919. In 1927 werd het kanaal officieel geopend door H.M Koningin Wilhelmina. De fototentoonstelling laat zien welke kunstwerken zoals sluizen, bruggen en bijkomende zaken als duikers en wegen toentertijd gebouwd zijn. Het kanaal was en is een belangrijke schakel in het binnenlandse netwerk van waterwegen. Na de kanaalverbreding moesten ook de bruggen vervangen worden. Na de realisatie van de A73 en S110 moest de ophaalbrug in Heumen verdwijnen. Maar we hadden een nieuwe brug over de sluis daar voor in de plaats gekregen. De laatste aanpassing van het kanaal betreft de keersluis in Heumen. Over al deze aspecten is wel iets terug te vinden op de tentoonstelling.

OVERASSELT

De Antonius Abt kerk (vanaf 12:00 uur) en het voormalige NH kerkje (vanaf 13:00 uur) zijn opengesteld. De molen Zeldenrust draait.

Fietsroutes langs de Noord-Zuid verbinding Nijmegen-Cuijk en de Oost-West verbinding Den Bosch-Kleef voeren u langs een reeks van monumenten. De routes zijn gratis af te halen bij het startpunt museum De Lage Hof

RK kerk	Hoogstraat
NH kerk	Valkstraat 7
Molen Zeldenrust	OudeKleefsebaan 23A
Lage Hof	Kasteelsestraat
Boerderijtentoonstelling	Lage Hof
De Tempel	Tempelstraat 14
De Valenberg	Kasteelsestraat 11
De Hessenberg	Hessenbergseweg 5
St. Walrick kapel	Walrickweg
Nagelhorst	Kasteelsestraat 10
Kasteel/Hibma hoeve	Kasteelsestraat 12
De Poel	Garstkampsestraat 4
Heumense Kolken	Maasbandijk
Overasseltse Vennen	

SINT ANTONIUS ABT KERK

Hoogstraat

Deze kerk en die van Nederasselt werd gesticht in 1891. Beide kerken dienden als vervangers van de waterstaatskerk op Schoonenburg waar de katholieken van Over- en Nederasselt hun erediensten hadden gehouden. Hiervoor is er nog een schuilkerk geweest tijdens de Franse tijd. Deze brandde in 1729 af. Daarna kwam er op Schoonenburg een nieuwe schuurkerk die in 1835 werd vervangen door een waterstaatskerk. Het wegkruis aan de Rotsestraat markeert de plek waar die waterstaatskerk heeft gestaan. Het kruisbeeld is het oorspronkelijk kerkhofkruis van 1878. Het is in 1980 daar geplaatst.

De St. Antonius Abt kerk is ontworpen door de kerkenarchitect Carl Weber. Hij maakte een drie-beukige kruisbasiliek in neo-romaanse stijl. Bouwpastoor was Van Esch. Als kapelaan van de waterstaatskerk lukte het hem de kerkschatten en kerkmeubilair van Schoonenburg mee te nemen naar de nieuwe kerk. De begroting van de bouw werd zwaar overschreden. Wegens geldgebrek verviel de tweede toren die oorspronkelijk was gepland.

Bezoektijd: 12 tot 17 uur

Uw gids is Tien Theunissen

NEDERLANDS HERVORMDE KERKJE

Valkstraat 7

De geschiedenis van dit kerkje gaat terug tot diep in de middeleeuwen. Het was de eerste katholieke kerk van het dorp. De bouwers waren Benedictijnen van een abdij in St. Valéry-sur-Somme in Noord Frankrijk. Karolingische vorsten, mogelijk Karel de Grote schonken grond aan de Franse abdij om deze door hen te laten

ontginnen en bewerken. Natuurlijk hadden ze ook de opdracht om de heidenen van Overasselt te bekeren tot het katholieke geloof. Zo ontstond de priorij van St. Walrick (Valery).

De parochiekerk die zij in het dorp bouwden stamt mogelijk uit de 10de eeuw. Vandaag staat er alleen nog het koorgedeelte van de Romaanse kerk. De Overasseltse katholieken gingen eeuwenlang hier naar de kerk. Dat ging door tot de Reformatie. Dat was een grote omwenteling. Het protestantse geloof werd staatsgodsdienst. De kerk werd overgenomen door de protestanten. De Overasseltse katholieken hadden lange tijd geen eigen kerk tot zij in ca. 1672 een schuurkerk mochten bouwen in Nederasselt, rond 1824 gevolgd door een waterstaatskerk in de buurtschap Schoonenburg.

De gemeente Heumen is sinds 1971 eigenaar van dit belangrijke rijksmonument. Kunstenaar Diane Dyckhoff had hier vanaf midden jaren tachtig haar atelier. Ze overleed in 2007.

Bezoektijd: 13 tot 17 uur

Uw gids bij dit rijksmonument is Erik Dyckhoff

MOLEN ZELDENRUST

Oude Kleefsebaan 23A

De gesloten standerdmolen stond vroeger aan de Hoogstraat.

Tijdens een zware herfststorm in 1972 ontstond zoveel schade dat de molen moest worden afgebroken. Na restauratie werd de molen in 1982 op een nieuwe plek, aan de Oude Kleefsebaan, herbouwd.

De molen Zeldenrust werd gebouwd in 1736 in Geertruidenberg en verplaatst naar Raamsdonksveer. In 1890 kwam de molen naar Overasselt aan de Hoogstraat. Grad Jacobs was de eigenaar tot 1906. Na hem volgden A. Pigmans tot 1919, Th. Derks tot 1929, F. de Kleyn tot 1946, gezusters de Kleyn tot 1948 en tenslotte H. Thijssen. In 1972 werd de molen met een zware storm omver geblazen. Gelukkig werd hij, na het vinden van een nieuwe geschikte plaats aan de dijk, in 1981 weer volledig gerestaureerd en is hij steeds door vrijwillige molenaars onderhouden. De gemeente is eigenaar sinds 1973.

Molenaar Ron van Stiphout maalt biologisch graan voor bakker Derks uit Overasselt. En deze heeft het nu als natuurzuiver molenbrood in de schappen liggen. Wie meer wil weten van dit mooie monument, een uitgebreider foldertje wil aanvragen of met een groep een bezoekje wil brengen kan een mailtje sturen naar post@ronvanstiphout.nl of bellen: 024-3785772/06-25269830.

Uw gids bij dit rijksmonument is vrijwillige molenaar Ron van Stiphout.

AGRARISCH MUSEUM DE LAGE HOF

Kasteelsestraat 5

www.buurderijdelagehof.nl

De boerderij is van het Hallehuistype. De indeling bestaat uit het voorhuis, een rechthoekig gebouw waar men woonde, en na een brandmuur haaks daar op het bedrijfsgedeelte. Deze T-vormige plattegrond wordt ook wel T-boerderij genoemd.

Sinds 1780 is “De Lage Hof” in het bezit van het adellijke echtpaar Nicolaas Hans Willem van Delen en Margaretha Gijsberta van Brakell, grootgrondbezitters in

Overasselt. Vanaf 1830 wordt deze boerderij in de volksmond “De Laagstraat” genoemd, maar staat in het kadaster onder de naam “De Lage Hof”. De boerderij bestond toen uit een woonhuis, schuur en een karnmolen die door honden werd aangedreven. In 1927, tijdens een verkoop, heet de boerderij definitief “De Lage Hof”.

In 1945 wordt er door de toenmalige eigenaar, Antoon Derks, in zijn hoedanigheid van kassier, een Boerenleenbank ingericht.

Na een grondige renovatie is De Lage Hof een multifunctioneel centrum met een agrarisch museum, een informatiepunt en ontmoetingsplek voor de bewoners uit Overasselt en Nederasselt, een dagbesteding voor ouderen en een kleinschalige zorgvoorziening met moestuin. Een algemene naam wordt gehanteerd: De Buurderij.

BOERDERIJENTENTOONSTELLING
“Tussen Maas en Waal
ontwikkeling landbouw en boerderijen
vanaf de late Middeleeuwen”

Lage Hof, Kasteelsestraat 5

De tentoonstelling toont de ontwikkeling van de landbouw en boerderijen vanaf de Late Middeleeuwen met zeven informatiepanelen en een videofilm.

Er is veel aandacht voor markante historische boerderijen in Malden, Heumen, Overasselt en Nederasselt.

De samenstellers zijn het Erfgoedstudiehuis Land van Heerlijkheden te Leur, Agrarisch Museum De Lage Hof, Erfgoedplatform Gemeente Heumen en Stichting Heemkunde Malden.

BOERDERIJ DE TEMPEL

Tempelstraat 14

Boerderij 'De Tempel' dateert in zijn huidige vorm uit de 18de eeuw, met een eerste schriftelijke vermelding in 1726. De

boerderij is onlosmakelijk verbonden met het Tempelse Veer als belangrijke schakel in de handelsroute van Nijmegen naar Cuyk en de pelgrimsroute van Utrecht, door Maas en Waal langs de linker Maasoever naar het Zuiden. De boerderij diende tevens als veerhuis en had uiteraard een gelagkamer. Het is een voorbeeld van een hallehuisboerderij met een T-plattegrond.

In het verleden kon men op deze plek bij lage waterstand de rivier oversteken. De Spaanse troepen deden dat in 1574 en versloegen in de slag op de Mookerheide de broers

van Willem van Oranje. Naam en plaats worden ook in verband gebracht met de Orde van de Tempeliers, ook al omdat in de omgeving opvallend veel locaties voorkomen, waar mogelijk kruisridders woonden.

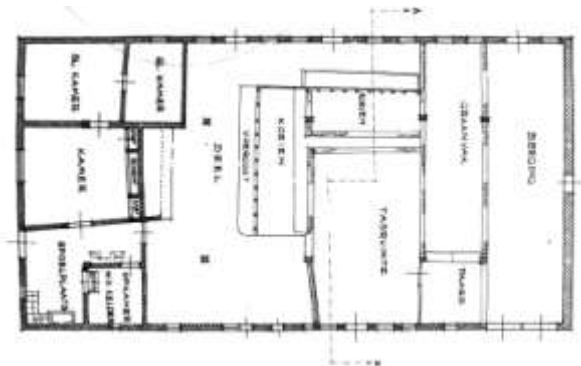
Uw gastheer is Henk van den Berg

BOERDERIJ DE VALENBERG

Kasteelsestraat 11

De muurankers tonen het bouwjaar 1671. In 1977 werd de boerderij gerestaureerd en verbouwd tot woonboerderij. Volgens A. G. Schulte stond er oorspronkelijk ook

een schaapskooi en een karnmolenhuis .

De plattegrond geeft de indeling van 1962.

Uw gastheer is Maan Leeuwenberg

BOERDERIJ DE HESSEMBERG

Hessenbergseweg 5

Kleine boerderij van het Hallehuis type met 18de-eeuwse elementen in de voorgevel, met name een groot middenvenster met geprofileerde en gekraagde bovendorpel. De overige vensters in het voorhuis, dat links een kelder met opkamer heeft, zijn 19de-eeuws. De veestalling in het achterhuis dateert van omstreeks 1900.

Deze boerderij stamt uit het eind van de 18e eeuw. Zoals hierboven aangegeven is de boerderij in de loop van de jaren diverse malen verbouwd. Ondanks deze verbouwingen ademt dit boerderijtje van binnen en buiten nog een historische sfeer.

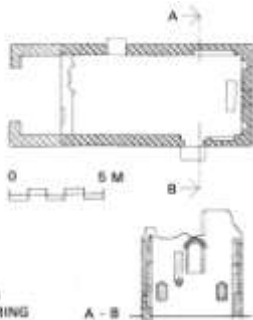
SINT WALRICK KAPEL EN KOORTSBOOM

Walrickweg

De naam Walrick stamt van Valéry of Walaricus. Deze heilige was de stichter van de abdij van St. Valéry in Frankrijk. Toen Karel de Grote aan deze abdij grond in Overasselt schonk kwamen deze Benedictijnen naar hier. De prior met een of twee monniken

woonden in een afgegrensd deel van de kapel. Het woonvertrek met kerkje en de landerijen vormden samen de priorij van Overasselt.

Rond de koortsboom bestaan verschillende volksverhalen. Een gaat over de dochter van een hoofdman van de Hoemannen die in 727 genezing vond. Een ander verhaal gaat over de genezing in 777 van Karel de Grote op deze plek. Deze verhalen zorgden er voor dat de kapel en koortsboom een plek werden voor gelovige pelgrims.

BOERDERIJ DE POEL

Garstkampsestraat 4

De boerderij De Poel is ooit gesticht door de Benedictijnse monniken van St. Valéry. Dat zal zijn gebeurd in dezelfde periode dat zij de eerste parochiekerk

bouwden en hun woonverblijf annex kapel in het vennengebied. Naast De Poel hoorde ook de Heidschen Hof tot de priorij.

De Poel deed ook dienst als opvanghuis voor daklozen en armen. Dat verklaren Jan van Sandt en Cornelis Wolters in 1606:

“dat den prior op den hoeff genaempt die poel placht een bedden tho halden, tot nachtherberge voerden bijten armen ende dat denselven, voer krancken aermen en kraem- vrouwen, diet begeerden, ende noodich hadden, wijn, kruijt, ende t’gene sij nootelich tot onderhalt mochten van doen hebben, distribueerden, ende uijtdeijlden, oock altijt op kerssavondt, schoen, hoosen, en. kleijderen voordn armen placht uijt te deijlen”.

De woonboerderij is niet te bezichtigen

BOERDERIJ DE NAGELHORST

Kasteelsestraat 10

De Nagelhorst wordt al genoemd in 1570 in een brief van het Hof van Gelre. De 80-jarige oorlog is begonnen. Eigenaar Ruth Peelen werd verbannen en de Nagelhorst geconfisceerd. Enkele jaren later wordt militair gouverneur van de stad Grave, Thomas van Staectenbroeck, eigenaar.

Nagelhorst volgens Cornelis Pronk In 1732

Na diverse eigenaren koopt in 1755 Vrouwe van Schonenburg, Baronesse Dina Henrietta Cronström, weduwe van Nicolaas Hans Willem van Delen de Nagelhorst. De van Brakells waren de laatste adellijke eigenaren. Dan volgen tot 1924 verschillende generaties Derks. In 1925 koopt Fons Jenniskens (1881-1963) uit Vierlingsbeek de boerderij. Zijn zoon Jan (geb. 1929) volgt hem op. Huidige eigenaar is Frank (geb. 1964).

De boerderij is niet te bezichtigen

HET KASTEEL EN HIBMA HOEVE

Kasteelsestraat 12

Op de plek van de Hibma Hoeve van de familie Janssen stond ooit het "kasteel van Overasselt" met de naam Klein Schonenburg, Huis Slimsijp, Slimsiep of

Sliemsiep. Hier woonden opeenvolgende adellijke generaties, zoals Jan van der Moelen en Mechteld van Randwijck gevolgd door hun dochter Jeannette Agnes van der Moelen en Steven van Delen, Nicolaas Hans Willem van Delen en Dina Henriette Cronstrom. Isaac Steven van Delen, die zou trouwen met Margaretha Gijsberta van Brakell, werd er geboren. In 1676 wordt het kasteel door het Franse leger gebrandschat. Cornelis Pronk tekende het kasteel in 1732.

Op het minuutplan van 1820 staat het kasteel nog ingetekend.

De boerderij is niet te bezichtigen

HEUMENSE KOLKEN

Maasbandijk

Aan de Maasbandijk tussen Overasselt en Heumen ligt het natuurgebied van de Heumense kolken. Het gebied bestaat uit bos, moeras, landbouwgrond en vier plassen. De eerste plas komend vanaf Overasselt is de Erpewaai, dan volgen Kromwaaij (Grote en Kleine Briel), Spanjaard en Steenkamp. De plassen (kolken) zijn ontstaan door vroegere dijkdoorbraken. Het gebied is omgeven door een kweldam. Het is het leefgebied van de das, hermelijn, wezel, bunzing en tal van watervogels.

Er zijn vergevorderde plannen om in het gebied een landgoed aan te leggen.

VENNENGEBIED

Het natuurgebied van de Overasseltse Vennen is uniek door de bijzondere ontstaansgeschiedenis, prehistorische bewoning, de verschillende waterstanden en het voorkomen van speciale planten en dieren.

Op een ondoorlaatbare leemlaag – de “Laag van Wijchen”- zette de wind ca. 10.000 jaar geleden een laag zand af. Zo ontstond een zandvlakte die zich uitstrekt van Heumen tot Bergharen. Door de wind ontstonden in dit gebied duinpannen en duinruggen. Ca. 4.000 jaar geleden ontstonden de vennen in de duinpannen.

Het vennengebied zelf is hooggelegen met rondom lage natte broekgronden. Dit zijn ideale omstandigheden voor bewoning. De grafheuvels uit de brons- en ijzertijd en andere archeologische vondsten herinneren aan de prehistorische bewoning.

De hydrologie van het vennengebied is ingewikkeld. Feitelijk is er sprake van 3 verschillende waterniveaus. Onder de leemlaag bevindt zich het regionale grondwater dat correspondeert met de stand van de Maas en het Maas-Waalkanaal. Dan is er nog een plaatselijke grondwaterspiegel boven de leemlaag die gevoed wordt door regenwater. De waterstand in de vennen zelf is het derde niveau dat ook helemaal afhankelijk is van het regenwater.

De meeste vennen zijn voedselarm. De vegetatie bestaat hoofdzakelijk uit naaldbomen, heide en een aantal bijzondere plantensoorten zoals veenmos, veenbes, wollegras, snavelbies, zonedauw en steenbreek. Er is een rijkdom aan diersoorten aanwezig zoals diverse soorten kikkers, padden, salamanders en hagedissen. Onder de insecten zijn de libellen goed vertegenwoordigd.

NEDERASSELT

De Maasmolen is in werking. De molenaars hebben hier in de week voor 14 september een les verzorgd over het “Malen van Graan” voor basisschool De Tandem. In het dorps huis is een tentoonstelling ingericht over het maasveer Nederasselt – Grave. René van Hoften vertelt hierover.

Maasmolen
Les “Malen van Graan”
Lezing Maasveer

Molenwiel
De Tandem
Ons Huis 14 en 16 uur

MAASMOLEN NEDERASSELT

Molenwiel

De Maasmolen is een gesloten standerdmolen uit 1741. Nederasselt had eerder ook al een korenmolen.

De eerste vermelding van een molen in Nederasselt dateert van 1301: 700 jaar terug! Ook in latere documenten wordt een molen in Nederasselt vernoemd. De molen kwam in de loop van de 17de eeuw in handen

van de molenaar Wilhelm Hendriksen, die hem in 1692 verkocht aan Arnold van der Moelen (overl. 1694), Heer van Overasselt. In 1740 gaat de molen verloren bij een dijkdoorbraak.

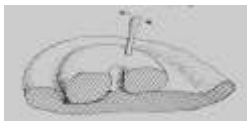
David Jan ten Hove, Heer van Sleeburg (1724-1787) gaf opdracht tot de bouw van een nieuwe molen. In 1950 wilde het Openluchtmuseum de molen aankopen, maar een comité onder leiding van de burgemeester van Overasselt, baron van Hugenpoth, heeft dit verhinderd. In 1970 kocht de toenmalige gemeente Overasselt de molen en liet hem verplaatsen en in 1973 op een nieuwe plek aan het water geheel restaureren. De molen is wel maalvaardig, maar er wordt alleen incidenteel gemalen. De molen wordt draaiend gehouden door de vrijwillige molenaars: Frans Heessen en Rob Snel.

In principe is de molen open voor bezoekers iedere zaterdag van 13 tot 17 uur, ijs en weder dienende. Ook is de molen op afspraak te bezichtigen. Frans Heessen, tel. 024-6961217 of 06-44372005, e-mail: frans@heessen.nl; Rob Snel, tel. 024 3582526.

LES BASISCHOOL "MALEN VAN GRAAN"

Het malen van graan is zo oud als de mens zelf. Om broden te kunnen maken moeten de graankorrels eerst gebroken en fijngemaakt worden. Op een lange platte steen, met ruw oppervlak, werd het graan gestrooid en met een wrijfsteen stuk gewreven tot meel. Een langdurend en zwaar werkje. In veel Afrikaanse landen wordt, tot op de dag van vandaag deze techniek nog steeds gebruikt.

Pas toen er gereedschap werd uitgevonden waarmee steen bewerkt kon worden, werd de onderste steen kuipvormig gemaakt met opstaande rand waarin een ronde steen met handsvat, gedraaid kon worden. Het vak van molenaar was daarmee een feit. De techniek ontwikkelde zich verder. Er kwam mechanische aandrijving met gebruikmaking van water, wind en later stoom, olie en elektriciteit.

De Maasmolen is een korenmolen die wordt aangedreven door de wind. De klantenkring van een korenmolen, bestaat uit bakkers, boeren en burgers. Voor de verschillende producten zijn ook verschillende soorten maalstenen nodig. Meestal is er een composiet steen aanwezig voor het malen van het meel voor de bakker en een blauwe Duitse lavasteen voor de productie van veevoeder.

Op de Maasmolen kan de molenaar je dit allemaal haarfijn uitleggen, kom eens op bezoek we zijn in principe elke zaterdagmiddag open van 13.00 tot 17.00 uur.

HET VEER GRAVE – NEDERASSEL T VAN 1381 TOT 1928

Ons Huis, Kerklaantje 17

Het veer Grave-Nederassel t is al bekend uit een oorkonde van 1381. Over de geschiedenis weten we veel uit het archief van de laatste eigenaar, de familie Van Haren.

Voor al in tijden van oorlog en conflict was de rivier de Maas van groot strategisch belang. Brabanders, Bourgondiërs, Geldersen, Spanjaarden, Fransen, Hollanders, Engelsen en Duitsers hebben er om gevochten. Historische bobo's hebben in Nederassel t hun opwachting gemaakt en vanaf de dijk en de veerpont de vesting Grave in ogeschouw genomen: Napoleon, de Franse Zonnekoning Lodewijk de XIV, de hertog van Parma, Hertog Alva, de Nederlandse stadhouders, Engelse hertogen en Duitse generaals. Zelfs in de reisgids van de Russische Tsaar was Grave opgenomen. De oeververbinding werd onderhouden met schuiten, sloepen, veerponten, gierpont, roeiboten, een motorveer, op zeil, gierend, punterend of roeiend.

Het veer kent een lange turbulente geschiedenis die eindigde met een ingewikkeld proces tussen de Staat der Nederlanden en de familie Van Haren uit Nederassel t.

Aanvang lezing: 14 en 16 uur

René van Hoften

Voormalig Maasdijkbewoner Nederassel t

ORGANISATIE

OMD – Erfgoeddag Comité

Harrie Joosten
Walter Elemans
Petra Thijssen
Jos Gerrits
Piet van Casteren
Loes Weber

Dorpscomité Heumen

Jos Gerrits
Tini Martens
Theo Noy
Gerard Martens
Gerrit Kessler

Coördinatie en PR

Harrie Joosten

Bewegwijzering en
inrichting

Gerrit Kessler
Herman van Wagenberg

Dorpscomité Overasselt

Piet van Casteren
Harrie Filmer
Herman van Wagenberg

Dorpscomité Malden

Petra Thijssen
Ben Boersema
Cees Elsten
Els Jans
Ton Niekus
Hetty Pennings

Dorpscomité Nederasselt

Loes Weber

